

584
AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. generała broni K. Świerczewskiego

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
28984

Egz. Nr 1

ppłk mgr Stanisław WASIL

WŁAŚCIWOŚCI CZYNNIKA MORALNO-POLITYCZNEGO
W KOMBINOWANEJ OPERACJI DESANTOWEJ
NA JUTLANDZKIM KIERUNKU OPERACYJNYM

28984

WARSZAWA

SIERPIEŃ

1966

584

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. generała broni R. Świerczewskiego

~~XXXXXXXXXX~~

Egz. Nr. 1

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni R. Świerczewskiego
28984

ppłk mgr Stanisław WASIL

WŁAŚCIWOŚCI CZYNNIKA MORALNO-POLITYCZNEGO
W KOMBINOWANEJ OPERACJI DESANTOWEJ
NA JUTLANDZKIM KIERUNKU OPERACYJNYM

Biblioteka Szkoleniowa Br. I
18615
03676

BIBLIOTEKA GŁÓWNA - ARCHIWUM
Ak. Sztabu
Akademii Sztabu Generalnego

28984

Amoklos. kw. 12357

T A J N E

Egz.nr.... 1

1

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
X28984

ppłk mgr Stanisław WASIL

WŁAŚCIWOŚCI CZYNNIKA MORALNO-POLITYCZNEGO W KOMBINOWANEJ
OPERACJI DESANTOWEJ NA JUTLANDZKIM KIERUNKU OPERACYJNYM

1. Skrypt nadajemy jako podstawę do
rozpudrowania na jego podstawie
rozprawy doktorskiej (chodzi o sprawy
metodologiczne)
2. Brak u mnie wariantu pracy i w tej
drugiej
wzrostu do
tej pracy
doktorskiej (chodzi o sprawy metodologiczne)
3. W skrypcie przedstawiam swoje uwagi
po przewyżnieniu pracy.

W. 2.5.72r.

Sukcesy kombinowanej operacji desantowej na Jutlandzkim kierunku operacyjnym uzależnione są między innymi w dużej mierze od właściwości czynnika moralno-politycznego, jakie kształtować się będą pod wpływem jej warunków. Pod pojęciem właściwości czynnika moralno-politycznego należy rozumieć;

1. Stan przeżyć psychicznych i postawy moralno-bojowe żołnierzy wojsk własnych w trakcie operacji.
2. Stan nastrojów i postaw polityczno-obronnych ludności cywilnej w obszarze operacji.
3. Stan nastrojów i postaw moralno-bojowych wojsk przeciwnika działających na obszarze operacji.

Kształtowanie się tych poszczególnych właściwości zależy będzie od specyfiki operacji, jej warunków i skuteczności naszego oddziaływania politycznego. Dokładna analiza założeń operacji i jej warunków pozwala dostrzec tę specyfikę i przewidzieć jej wpływ na kształtowanie się właściwości czynnika moralno - politycznego. Pozwala też z dużym prawdopodobieństwem scharakteryzować te właściwości.

W związku z powyższym, każda z tych właściwości musi być rozpatrywana i charakteryzowana oddzielnie i tak też będą one przedstawione w niniejszym opracowaniu.

I. PRZEWIDYWANY STAN DESTRUKCYJNYCH PRZEŻYĆ PSYCHICZNYCH I MOŻLIWOŚCI DEGRESJI MORALNO-BOJOWEJ ŻOŁNIERZY WOJSK WŁASNYCH NA TLE WARUNKÓW OPERACJI.

Stan przeżyć psychicznych żołnierzy wojsk własnych oraz kształtowanie się ich postaw moralno-bojowych w operacji, zależy będą od stopnia oddziaływania destrukcyjnego na żołnierzy szczególnych cech operacji, specyfiki jej warunków i skuteczności naszego oddziaływania na żołnierzy w celu eliminowania tego wpływu i ukształtowania takich postaw moralno-bojowych, które zapewnią by wykonanie zadań operacji.

Do szczególnych cech operacji i jej warunków, które będą wywierać wyjątkowo destrukcyjny wpływ na przeżycia psychiczne żołnierzy i ich postawy moralno-bojowe zaliczyć należy:

1. Rozpoczęcie operacji jako elementu zaskoczenia uprzedzającego wybuch wojny co w konsekwencji wywołać może u żołnierzy wrażenie agresywnego charakteru naszych działań oraz budzić wątpliwość co do faktycznego sprawcy wybuchu wojny i sprawiedliwego jej charakteru. Aspekt ten będzie też z pewnością wykorzystany w oddziaływaniu psychologiczno-propagandowym nieprzyjaciela na nasze wojska i ludność cywilną.

*Wzajemne
oddziaływanie
na kombinowanej
operacji*
*2, 2) ten aspekt nie jest
specyficznym - elementem u
rozpoczęcia operacji
działania wojenne.*

Tego rodzaju odczucia nie mogą więc sprzyjać kształtowaniu się aktywności bojowej, ofiarności i męstwa w walce a przeciwnie będą one osłabiać te walory.

2. Skierowanie głównego wysiłku operacji na terytorium państwa /Darii/, wobec którego nie ma w naszej świadomości historycznie ugruntowanych kompleksów antanistycznych i niepełne może być zrozumienie jego roli jako współagresora godzącego w interesy naszego kraju i obozu socjalistycznego. Stąd też może wystąpić u żołnierzy niepewność co do słuszności i celowości prowadzonej na tym obszarze operacji oraz brak uczuciowego w niej zaangażowania.
To samo dotyczy np. Holandii Belgii + wkr
3. Stosunkowo duża odległość obszaru operacji od zaplecza i odcięcie ich przestrzenią morską od kraju, co wywołać może uczucie izolacji obawę przed trudnościami wsparcia, świadomość własnej ograniczonej bojowej, niepewność powodzenia lub niewiarę w powodzenie operacji oraz lęk przed konsekwencjami tego niepowodzenia.
To samo dotyczy Anglii
4. Prowadzenie operacji na oddzielnych, odizolowanych od siebie kierunkach, przy stosunkowo ograniczonych ilościach sił i środków oraz dużych trudnościach współdziałania, zwłaszcza w pierwszym etapie operacji, co wywołać może u żołnierzy świadomość własnej słabości bojowej, dużą wrażliwość psychiczną na przeciwdziałanie nieprzyjaciela, zwiększyć niepewność powodzenia, a nawet niewiarę w realności wykonania stawianych zadań.
Taki leć nie u pełni rozumienia obawy i strachu
5. Możliwość długotrwałego i wielostronnego przeciwdziałania siłami i środkami wojsk raketowo-lotniczych, operacyjnych, obrony terytorialnej i lokalnej przy stałym zagrożeniu użycia bomb oraz niepewności co do możliwości narastania jego rozmiarów w poszczególnych etapach operacji, wywoływać może u żołnierzy zaostrzoną świadomość niebezpieczeństwa utraty życia lub zdrowia oraz potęgować uczucia strachu.
6. Duży stopień trudności wykonania zadań, zwłaszcza w trakcie przygotowania do desantowania, przejścia oraz lądowania rzutu powietrznego i morskiego, uchwytowania i utrzymania rejonu lądowania oraz opanowywania obszaru wysp, co powodować może stosunkowo duże napięcie sił fizycznych i psychicznych oraz szybkie ich wyczerpanie.

7. Stosunkowo dogodne warunki i duże możliwości oddziaływania propagandowego nieprzyjaciela na nasze wojska w ramach tzw. wojny psychologicznej. Zgodnie z założeniami strategicznej i taktycznej wojny psychologicznej USA i NRF elementy tego oddziaływania wystąpią jeszcze w okresie napięcia poprzedzającego wybuch wojny poprzez środki radiowe i drukowane, które mogą być szeroko rozkolportowane szczególnie w NRD i w północno-zachodnich rejonach Polski, przy pomocy specjalnych balonów, mechanicznych środków miotających i grup dywersyjnych. Ich treść, mimo stosowania środków zapobiegawczych może jednak w pewnym stopniu docierać do naszych żołnierzy oraz do ludności cywilnej na tych obszarach.

Niezależnie od tego związki operacyjne i taktyczne NRF i USA /7 AP USA stacjonujących na terenie NRF/, posiadając specjalne organa wojny psychologicznej, mogą wszechstronnie oddziaływać środkami propagandy na nasze wojska w trakcie działań na półwyspie Jutlandzkim. Do tego celu mogą być wykorzystane: wydzielone siły i środki wojny psychologicznej 7 AP /USA/, 1 KA /NRF/ oraz specjalne plutony głośników i ulotek istniejące przy 6 DZ NRF i innych związkach taktycznych wojsk NRF, które ewentualnie przeciwdziałać będą na tym obszarze. W trakcie operacji na wyspach nie przewiduje się oddziaływania psychologiczno-propagandowego ze strony sił zbrojnych Danii, ponieważ nie ma w nich rozbudowanego aparatu wojny psychologicznej. Istnieje jednak możliwość, że już w okresie podwyższonej gotowości bojowej w krajach zachodnich mogą być uruchomione i skierowane w rejon tych wysp, specjalne grupy brytyjskich i amerykańskich organów wojny psychologicznej, które rozwijać będą przeciwdziałanie psychologiczno-propagandowe w stosunku do naszych wojsk już od momentu lądowania rzutu powietrznego i morskiego.

Biorąc pod uwagę posiadane wyposażenie organów wojny psychologicznej NRF i USA można przewidywać, że w ramach przeciwdziałania psychologiczno-propagandowego na tym kierunku przeciwnik może zastosować następujące środki:

- wozy elektroakustyczne o dużym zasięgu głosu /ok. 10 km/, szczególnie na stykach działania stron;
- głośniki ze wzmacniaczami wmontowane na czołgach lub samochodach opancerzonych, o zasięgu głosu ok. 3 km, również na stykach działania wojsk;

Ważne uwagi
Może być
oni muszą
obcy
przebieg
o to ważne
Ważne
nie nie
na 17
nie
Al
Bliźni
dane
tyl
rodzina
do raty
Mozna

- specjalne odbiorniki radiowe pracujące na określonej fali, zrzucone w rejonu ugrupowania naszych wojsk dla transmitowania odpowiedniej treści propagandowej;
- ulotki zrzucone przez lotnictwo i specjalne środki miotające w rejonu zgrupowania naszych wojsk w formie odezw, poradników, komunikatów, dokumentów /sfałszowanych/, czasopism krajowych itp.

Biorąc pod uwagę zakładane przez te organa cele wojny psychologicznej, należy przewidywać, że główny wysiłek w tej działalności może być skierowany na osiągnięcie następujących skutków:

- wytworzenie nieufności i niewiary żołnierzy w oficjalnie głoszone przez nas przyczyny, cele wojny i operacji na tym kierunku;
- podważenie zaufania żołnierzy do polityki kierownictwa państwowego i partyjnego w kraju i trwałości systemu socjalistycznego;
- wytworzenie niewiary w jedność polityczną naszego społeczeństwa i nieufności do trwałości zaplecza;
- wytworzenie wzajemnej nieufności co do lojalności politycznej między żołnierzami poszczególnych regionów, a także między kadrą i żołnierzami;
- wzmaganie świadomości niebezpieczeństwa utraty życia lub zdrowia i potęgowanie uczucia strachu;
- wywołanie objawów uchylenia się od walki;
- dezinformowanie bojowe /przekazywanie pod pozorem naszych sztabów nadrzędnych i organów politycznych fałszywej treści informacji bojowej i politycznej/.

*Wzrost
skąd to
brano
fakt*

Trudno jest obecnie przewidzieć skuteczność takiego oddziaływania psychologiczno-propagandowego na nasze wojska. Należy jednak podkreślić, że sugestywność tego oddziaływania na tle warunków operacji może być bardzo duża.

Skutki destrukcyjnego oddziaływania na osobowość żołnierza specyficznych warunków operacji oraz infekcji psychologiczno-propagandowej mogą się przejawiać w różnych formach.

1. W postaci osłabienia wydolności psycho-fizycznej przez osłabienie procesów psychomotorycznych żołnierza, zwłaszcza jego uwagi, refleksu, sprawności ruchowej itp.
2. W postaci deprecjacji moralnej, czyli w spadku, lub utracie uczuć, zainteresowań i pragnień społecznych oraz wiary i ufności w uznawane dotychczas ideały społeczno-polityczne, patriotyczne, w perspektywy walki, a w konsekwencji w zaniku aktywności, ofiarności i bohaterstwa w walce oraz skłonności do paniki, zwłaszcza w trudniejszych sytuacjach walki.

Należy jednak podkreślić, że wspomniane przeżycia psychiczne i ich skutki, mogą powstać pod wpływem tych wszystkich wymienionych, specyficznych warunków operacji i infekcji psychologiczno-propagandowej wroga, o ile nie będzie umiejętnego i wszechstronnego oddziaływania na osobowość żołnierza formami pracy partyjno-politycznej w trakcie przygotowania do operacji i podczas jej trwania.

Stąd też wynikać będą konkretne potrzeby, kierunki i zakres pracy organów politycznych w przygotowaniu wojsk własnych do operacji.

W oparciu o powyższe rozważania, potrzeby te, a zarazem kierunki i zakres oddziaływania partyjno-politycznego można sprecyzować następująco:

1. Zapoznać żołnierzy z polityczno-militarnymi aspektami przygotowań wojennych państw NATO z ich agresywnymi-zaborczymi planami w stosunku do naszego kraju i państw socjalistycznych oraz na tej podstawie pogłębić nieufność do ich propagandy i wolę walki.
2. Wyjaśnić żołnierzom polityczno-militarne współdziałanie państw NATO a zwłaszcza Danii w realizacji agresywnych zaborczych planów i na tej podstawie ukształtować przekonanie żołnierzy o jej wrogim stosunku do naszego kraju oraz aktywną i bezkompromisową postawę w walce z jej siłkami zbrojnymi.
3. Zapoznać żołnierzy z pokojowym wysiłkiem rządu naszego kraju i rządów państw socjalistycznych oraz wyjaśnić celowość naszych przygotowań obronno-militarnych w zaistniałej sytuacji zagrożenia wojennego i na tej podstawie ugruntować zaufanie żołnierzy do polityki partii i rządu, wiarę w sprawiedliwy wyzwolenieczy charakter naszej walki i wysoką aktywność w realizacji wynikających stąd zadań bojowych.
4. Wyjaśnić żołnierzom podstawowe cele naszej operacji na Jutlandzkim kierunku operacyjnym, jej rolę w zapewnieniu zwycięstwa nad wrogiem i obronno-wyzwolenieczy charakter oraz na tej podstawie ukształtować ich aktywność i ofiarność przy wykonywaniu wynikających z niej zadań bojowych.
5. Zapoznać żołnierzy z realnym stosunkiem sił w czasie operacji, z możliwością i realnością ich wspierania i zabezpieczania w czasie walki /mimo izolacji obszarem wodnym/ z obiektywnymi trudnościami wojsk nieprzyjaciela, z możliwościami posiadanych przez nas środków bojowych, ze sprzyjającym działaniem czynnika zaskoczenia itp., kształtując w ten sposób odporność żołnierzy na destrukcyjny wpływ warunków operacji i działalność psychologiczną wroga oraz ich zaufanie w powodzenie realizowanych zadań operacji.

*Kredy
1.00
robić
Dotyczy
i dubny
punktów
Wybność
to prace
długopisowa
Moje
podkreślić
na
długopisowa
u ponarce
gdy
obszary
gobu osi
o tym
redakcja
we des...
fak
można
dal to ale
obrazek
opracował*

II. CHARAKTERYSTYKA WŁAŚCIWOŚCI DEMOGRAFICZNYCH I POSTAW POLITYCZNO-OBRONNYCH LUDNOŚCI CYWILNEJ W OBSZARZE OPERACJI.

Poszczególne części obszaru lądowego operacji wyraźnie różnią się pod względem właściwości demograficznych i w każdej z nich inaczej będą się kształtować postawy polityczno-obronne ludności cywilnej. W związku z tym każda część tego obszaru musi być pod tym względem charakteryzowana oddzielnie.

1. Charakterystyka właściwości demograficznych i postaw polityczno-obronnych ludności cywilnej w południowo-wschodniej części Półwyspu Jutlandzkiego oraz wynikające z niej wnioski.

Południowo-wschodnia część Półwyspu Jutlandzkiego wchodząca w skład NRF składa się z dwóch odrębnych krajów związkowych Hamburga i Szlezwig - Holsztynu- posiadających pewną autonomię wewnętrzną, rząd i parlament krajowy, Pomimo sąsiedztwa oba te kraje wyraźnie różnią się pod względem ekonomicznym i demograficzno-politycznym.

Hamburg jako kraj związkowy NRF składa się z Hamburga miasta oraz z 30 miasteczek i osiedli setelickich. Zajmuje łącznie 747 km², tj. 0,3 % powierzchni NRF. Jest drugim po Zagłębiu Ruhry centrum przemysłowo-handlowym NRF. Posiada rozwinięty przemysł związany głównie z gospodarką morską. Znajduje się tam: przemysł stoczniowy, obejmujący łącznie 38 stocznii zatrudniających ok. 28 tys. pracowników; metalurgiczny i maszynowy, obejmujący łącznie 162 zakłady zatrudniające ok. 30 tys. osób; chemiczny, zatrudniający łącznie ok. 16 tys. pracowników. Ponadto rozwinięty jest także przemysł spożywczy, poligraficzny, optyczny, mechaniki precyzyjnej, przetwórstwa ropy naftowej i zbrojeniowy. Ogółem na całym obszarze Hamburga czynnych jest ponad 1,5 tys. zakładów przemysłowych. Hamburg jest jednym z największych portów handlowych NRF; obejmuje 60 % tonażu floty NRF i utrzymuje łącznie 235 stałych linii żeglugowych. Poziom życiowy społeczeństwa na tym obszarze jest najwyższy w NRF i w Europie, gdyż dochód na jednego mieszkańca wynosi 159 % przeciętnej dochodu na jednego mieszkańca w NRF.

Sytuacja ludnościowa Hamburga jest swoista w porównaniu do innych obszarów NRF. Liczba ludności przekracza 1,8 mil. osób /3,5 % mieszk. NRF/. Na ogólną liczbę 940 tys. osób /w 1961 r./ zamieszkuje na tym obszarze 164 tys. robotników wielkoprzemysłowych, 226 tys. urzędników oraz pracowników handlu i banków, 412 pracowników rzemiosła, w tym 55 tys. pracowników inżyniersko-technicznych i administracyjnych. Ponadto tereny rolnicze Hamburga zamieszkuje 10 tys. osób przygotowujących zaplecze żywnościowe. Wśród ogółu ludności 14,3% sta-

nowią przesiedleńcy pochodzący z terenów Polski i ZSRR oraz uciekinierzy z NRD. Są oni zrzeszeni w następujących organizacjach. Związek Pomorzan, Krajowy Związek Przesiedleńców, Związek Uciekinierów z Meklemburgii, Związek Saksonii. Wpływy tych organizacji w społeczeństwie są coraz słabsze.

Hamburg wraz z okolicami jest drugą pod względem wielkości skupiskiem polonii niemieckiej w NRF. Zamieszkuje tam ponad 150 tys. osób pochodzenia polskiego. Ponad 60 % polonii składa się ze starej emigracji zarobkowej, a pozostała część z emigracji wojennej i powojennej. Część tej emigracji, która w okresie powojennym przybyła tam do swych rodzin, utrzymuje świadomość polskiego pochodzenia i szuka kontaktów z organizacjami polonijnymi. Najważniejszymi z nich są; Związek Polaków w Niemczech, którego organem prasowym jest "Informator" oraz powstały z odłączenia się od tej organizacji Związek Polaków w Niemczech "Zgoda". Jego organem prasowym jest "Głos Polski". Organizacja ta opowiada się za współpracą z PRL.

W życiu politycznym Hamburga największe wpływy posiada SPD oraz w mniejszym stopniu - CDU i FDP. SPD jest w Hamburgu partią rządzącą. Aczkolwiek jako partia socjaldemokratyczna jest formalnie w opozycji wobec polityki rządu NRF, to w rzeczywistości kierownictwo partii popiera przynależność NRF do NATO i politykę wyścigu zbrojeń. Posiada ona największe wpływy wśród robotników wielko i drobnoprzemysłowych, wśród których wysoka koniunktura gospodarcza sprzyja szerzeniu się poglądów socjaldemokratycznych. Wpływy te mają również swoje źródło w bogatych tradycjach walk klasy robotniczej Hamburga.

CDU skupia głównie; część robotników, zwłaszcza tzw. arystokrację robotniczą, chłopów, urzędników, kupców i przedstawicieli wolnych zawodów. Umocnia ona dyktaturę burżuazji i zdecydowanie występuje przeciw wszelkim tendencjom lewicowym. Dąży do atomowego zbrojenia Bundeswehry.

FDP zrzesza głównie i reprezentuje stare rody patrycjuszowskie, protestancką klasę średnią i sfery handlowo-urzędnicze.

Hamburg jest także drugim co do wielkości w NRF ośrodkiem działania zdelegalizowanej KP Niemiec, która prowadzi tam aktywną działalność propagandową poprzez nielegalną prasę i ulotki. Ponadto w Hamburgu dość aktywnie działa Niemiecka Unia Pokoju /Deutsche Friedens Union/, która opowiada się przeciw przygotowaniu wojennym i za neutralizacją Niemiec. Przeciwno militaryzmowi występuje także

wydawana w Hamburgu gazeta pod nazwą "Die Andere Zeitung". Związki zawodowe w Hamburgu, zrzeszone w DGB /Deutscher Gewerkschaft Bund/, są pod silnymi wpływami partii socjaldemokratycznej, i zajmują stanowisko opozycyjne wobec CDU.

Spośród organizacji paramilitarystycznych bardzo aktywną działalność przejawia Związek Rezerwistów Bundeswehry, szczególnie wśród byłych żołnierzy Bundeswehry oraz Towarzystwo Wiedzy Wojskowej /Gemeinschaft für Wehrkunde/, zrzeszające oficerów byłego Wehrmachtu. Działalność obu tych organizacji obejmuje organizację odczytów, spotkań, wyjazdów na poligony i do jednostek itp.

Życie kulturalne w Hamburgu jest bardzo ożywione. Są tu: uniwersytet, kształcący ok. 12 tys. studentów oraz wyższe i średnie uczelnie zawodowe, a także teatry, muzea historyczne, archeologiczne i sztuki.

W Hamburgu jest największy w NRF ośrodek wydawniczy oraz bardzo rozwinięty przemysł poligraficzny. Są tu ponadto drukarnie o wydajności 40 mil. gazet i czasopism na dobę oraz stacja radiowa i telewizyjna obsługująca całe północne Niemcy. Jeśli chodzi o nastroje ludności, to dość silnie uwidoczniają się dążenia do zjednoczenia Niemiec.

Południowa część Szlezwik Holsztynu wchodząca w skład NRF różni się zdecydowanie pod względem ekonomicznym i demograficzno-politycznym od Hamburga. Obszar jej wynosi 15,7 tys. km² /6,3% powierzchni NRF/. Szlezwik Holsztyn jest krajem utworzonym na terenie południowej części dawnej prowincji pruskiej-Szlezwiku. Po plebiscycie przeprowadzonym w 1920 r. północny Szlezwik powrócił do Danii, a południowy pozostał w Niemczech. Jednakże ani Dania, ani Niemcy nie wysuwają praktycznie żadnych roszczeń terytorialnych. Szlezwik Holsztyn jest najuboższym rolniczo - przemysłowym krajem NRF otrzymującym najwyższe dotacje centralne. Powierzchnia ziemi uprawnej na tym obszarze wynosi ponad 1,1 mil. ha, a jej udział w globalnej produkcji rolniczej NRF wynosi ok. 35%. Przemysł koncentruje się głównie na wybrzeżu bałtyckim i w pobliżu Hamburga. Pod względem produkcji przemysłowej Szlezwik Holsztyn zajmuje przedostatnie miejsce wśród krajów NRF. Najlepiej na tym obszarze rozwinięty jest przemysł stoczniowy, koncentrujący się głównie w Kilonii i Lubece, zatrudniający ogółem 24 tys. pracowników. W pozostałych miastach, jak na przykład Redsburg, Flensburg, a częściowo także Pinneberg i Neumünster - występują niewielkie zakłady przemysłu maszynowego, stalowego, motoryzacyjnego i elektrotechnicznego oraz przemysł spożywczy. Na obszarze tym w bardzo trudnej sytuacji znajduje się rzemiosło, którego drobne przedsiębiorstwa - wskutek konku-

rencji wielkich przedsiębiorstw - coraz częściej bakrutują. Wywołuje to wśród właścicieli i zatrudnionych w nich robotników bardzo nie - przychylne nastroje. W rolnictwie występuje tendencja likwidacji drobnych gospodarstw rolnych i tworzenia większych o przeciętnej 30 ha gruntu. Za pomocą ustawodawstwa, polityki cen i kredytów dąży się do zlikwidowania ok. 10 tys. drobnych gospodarstw wiejskich. Poważną ilość gruntów uprawnych, bo ok. 30 tys. ha, zajęto na tym obszarze dla celów wojskowych, co wywołało niezadowolenie licznych rzesz chłopskich, które w obronie swych interesów powołało "Komitety Wspólnoty Interesów".

Sytuacja ludnościowa w tej części NRF jest bardzo zróżnicowana. Ogółem liczba ludności wynosi 2,3 mln /1961 r./, co stanowi ok. 4,4% ludności NRF. Gęstość zaludnienia wynosi 148 osób na km². Najgęściej zaludnione są powiaty południowe Finneberg /291 mieszkań - ców na 1 km²/ i Stormarn /170 mieszkańców na 1 km²/. Najsłabiej za - ludnione są powiaty północno-zachodnie.

Ludność pod względem językowym należy do grupy dolnoniemieckiej. Na terenie tego kraju istnieje jedyna w NRF zwarta grupa obcej mniejszości narodowej. Są to Duńczycy, w liczbie ok. 100 tys. zamieszkujący tereny przylegające do granicy niemiecko-duńskiej. W latach powojennych powstało tam pod kierownictwem Duńczyków stowarzyszenie pod nazwą "Sudschleswik Volksbund" /Narodowy Związek Południowego Szlezwiку/, które prowadziło agitację mającą na celu przyłączenie tych terenów do Danii. Rząd Danii nie poparł jednak tych dążeń, domagał się tylko równych praw dla Duńczyków. W 1955r. został zawarty między NRF a Danią układ, który uregulował prawa Duńczyków w tym rejonie. Mimo to, organizacja ta nie przerwała swojej działalności. Posiada ona nawet swych przedstawicieli w parla - mencie krajowym.

Politycznym przedstawicielstwem ludności duńskiej w tym rejonie jest także "Liga Głosujących Południowego Szlezwiку" /SSW/. Należy jednak podkreślić, że w ostatnim okresie - w związku z wyższą stopą życiową w NRF niż w Danii - nie stwierdza się aktywnego nacisku tej ludności na unię z Danią. Większość ludności duńskiego pochodzenia podtrzymuje swoje tradycje narodowe przez organizowanie dziennych i wieczorowych szkół duńskich, używanie języka ojczystego /dialekt Platt/ oraz pielęgnowanie obyczajów i obrzędów narodowych. W nastrojach tej części ludności uwidacznia się: antymilitaryzm, niechęć do służby wojskowej w Bundeswehrze i niezadowolenie z polityki ekonomicznej NRF na tym obszarze, głównie z powodu mniejszych dotacji centralnych na cele ekonomiczne.

czno-specjalne oraz niechęć do przesiedleńców. Polonia niemiecka na tym obszarze nie występuje. Przesiedleńcy stanowią tu prawie 28 % ludności, czyli 1/3 ludności tego rejonu. Pochodzą oni głównie z następujących rejonów:

- byłych Prus Wschodnich - ok. 200 tys.
- Pomorza - ok. 200 tys.
- Gdańska - ok. 200 tys.
- Śląska - ok. 40 tys.
- z obszaru Polski w granicach
1939 r. - ok. 60 tys.
- z NRD /ucieknięcia/ - ok. 60 tys.

Najwięcej przesiedleńców jest w Lubecie /32 %/, Neumünster /28%/ oraz w pozostałych większych miastach. Na wsi najwięcej przesiedleńców grupuje się w powiatach południowych i południowo-wschodnich, gdzie są większe możliwości zatrudnienia. Jeszcze dotychczas pewna ilość przesiedleńców, tj. ok. 36 tys.- mieszka w ok. 3000 obozach rozmieszczonych na całym tym obszarze. Zdecydowana większość przesiedleńców zorganizowana jest w następujące związki ziemkowskie:

- Związek Gdańszczyzan;
- Ziemkostwo Zachodnich Prusaków;
- Ziemkostwo Berlińczyków;
- Ziemkostwo Śląskie.

Stosunkowo duża ilość przesiedleńców na tym obszarze i ich stopień zorganizowania umożliwiły utworzenie partii pod nazwą BHE /Związek Wgnanych z Ojczyzny i Pozbawionych Praw/. Przewodniczącym partii jest Adolf Asbach - były członek NSDAP i kierownik wydziału specjalnego hitlerowskiego frontu pracy w Szczecinie. Na czele władz powiatowych tej organizacji stoją byli oficerowie "Waffen SS".

Sytuację religijną cechuje w zasadzie jednolitość wyznań. Dominuje tu wyznanie ewangelickie /88 % wierzących/. Wśród wierzących jest tylko 6 % katolików.

Życie kulturalne jest na tym obszarze najmniej ożywione. Koncentruje się głównie w Kilonii i Lubecie. W miastach tych są także zakłady poligraficzne o stosunkowo niewielkiej wydajności produkcyjnej- dostosowane do potrzeb wewnętrznych. Nie ma na tym obszarze stacji radiowych i telewizyjnych- gdyż potrzeby w tym względzie zaspokaja Hamburg.

W życiu politycznym na tym obszarze dominujący wpływ posiada SPD - głównie w środowiskach robotniczych Kilonii i Lubeki oraz robotników rolnych. CDU ma pewne wpływy głównie wśród burżuazji, urzędników, większych właścicieli ziemskich i przedstawicieli wolnych za-

wodów. W tych samych środowiskach pewne wpływy posiada także FDP. Na terenie Szlezwik - Holsztyn działa także liczna organizacja związków zawodowych oraz duża grupa, bo ok. 40, różnych związków i organizacji żołnierskich. Związki zawodowe, będąc pod całkowitym wpływem partii socjaldemokratycznej, deklarują oficjalnie swoją antyimperialistyczną postawę i dość aktywnie włączają się do strajków robotniczych. Związki żołnierskie mają charakter paramilitarny i w tym zakresie rozwijają aktywną działalność. Za główny cel swej działalności uznały one krzewienie ducha militarystyki, pielęgnowanie tradycji wojennych i przygotowania wojskowej rezerwy na wypadek wojny. Najważniejsze z nich są następujące:

- Związek Marynarzy Marynarki Wojennej występujący pod nazwą "Graf Spee", we Flensburgu;
- Krajowy Związek Żołnierzy Niemieckich w Kilonii;
- Krajowy Związek Byłych Żołnierzy Piechoty Górskiej w Kilonii;
- Związek Żołnierzy byłej 50 Dywizji Piechoty w Rendsburgu;
- Związek Lotników Niemieckich Lotnictwa Morskiego w Kilonii;
- Organizacja Byłych Żołnierzy Waffen SS na czele ze zbrodniarzami wojennymi: generałami Dietrich i Mayer.

Wnioski:

- obszar powyższy charakteryzuje przewaga produkcji przemysłowej spełniającej niezwykle ważną rolę w systemie ekonomiczno-obronnym NRF i krajów NATO; dlatego też można spodziewać się wyjątkowo aktywnej i uporczywej obrony tych rejonów, a szczególnie: rejonu Hamburga stanowiącego drugą co do wielkości w NRF bazę ekonomiczno-obronną, którą charakteryzuje nowoczesna struktura techniczna, własne zaplecze żywnościowe oraz nowoczesne środki masowego oddziaływania;
- rejonu Lubeki i Kilonii, gdzie znajdują się największe poza Hamburgiem zakłady przemysłowe i rezerwy żywnościowe, spełniające bardzo ważną rolę w potencjale ekonomiczno-obronnym na tym obszarze;
- rejonu Nojmünster, Rendsburga, Szlezwiku i Flensburga, które spełniają dość istotną rolę jako pomocnicze ośrodki zaplecza przemysłowo-żywnościowego w tej części obszaru operacyjnego;
- rejony tego obszaru charakteryzuje stosunkowo duże zagęszczenie ludności i stanowią one miejscowy, dostateczny potencjał sił ludzkich, zdolny zabezpieczyć potrzeby mobilizacyjno-osobowe, jak

wojsk operacyjnych oraz sił obrony lokalnej przeciwnika - zarówno w początkowym okresie, jak i w toku wojny, co sprzyjać będzie szybkiej organizacji trwałej obrony na tym obszarze;

- na omawianym obszarze znajdują się rejonory stosunkowo gęsto zaludnione, w których liczną grupę stanowią elementy żywiące nieufność do naszych wojsk i w miarę narastania skutków uderzeń ogniowych oraz postępu naszych wojsk w operacji może wystąpić w tych rejonach panika i żywiołowa ewakuacja ludności w kierunku południowo-zachodnim, która powodować będzie tarasowanie dróg przed frontem naszych wojsk, a szczególnie na kierunkach: Lubeka - Bad Oldesłøje, Nojmünster - Kellinghauzen, Kilonia - Nortorf, Rendsburg - Tellingstedt, Szlezwik - Huzum - Lesburg - Huzum;
- struktura demograficzno-społeczna na powyższym obszarze nie jest sprzyjająca dla prowadzenia operacji, ponieważ tereny te są zamieszkiwane przez stosunkowo liczną warstwę arystokracji prusko-junkierskiej, dużą i średnią burżuazję oraz elementy przesiedleńcze dobrze zorganizowane w organizacjach politycznych i paramilitarnych, poprzez które kształtować będą niesprzyjające dla naszych wojsk opinie i postawy całego społeczeństwa. Stosunkowo liczna w tej strukturze wielko-przemysłowa klasa robotnicza, posiadająca wysoki poziom warunków socjalno-bytowych, wychowana w duchu antykomunistycznym i antypolskim, będąca pod wpływem ideologii socjaldemokratycznej - nie może stanowić dla nas elementu pozytywnego;
- na powyższym obszarze należy oczekiwać ogólnie niesprzyjającej postawy ludności cywilnej w stosunku do naszych wojsk. W oparciu o wnikliwą analizę struktury społeczno-demograficznej, sytuacji politycznej i nastrojów ludności, można przewidywać trzy charakterystyczne rodzaje postaw ludności cywilnej w stosunku do naszych wojsk:
 - a/ Postawa wroga - aktywna, wyrażająca się w aktach szpiegostwa oraz w zorganizowanej dywersji wojskowej, gospodarczej i politycznej. Postawa taka będzie głównie charakterystyczna dla liczących tu elementów neofaszystowskich i przesiedleńczych, zrzeszonych w różnych organizacjach i stowarzyszeniach polityczno-militarnych o antykomunistycznym i antypolskim nastawieniu /szczególnie aktywnie działają one w Hamburgu, Lubece, Kilonii, Rendsburgu i Flensburgu oraz w południowych i południowo-wschodnich powiatach Szlezwik Holsztynu/; dla elementów arystokracji prusko-

to b. dobre
ponem
to nie ma
to nie ma
to nie ma

junkierskiej, sfer przemysłowo-handlowych i funkcjonariuszy państwowych, gdzie dominuje tradycyjna antysocjalistyczna i antypolska mentalność.

b/ Postawa nieufna - bierna, wyrażająca się w unikaniu kontaktów z naszymi wojskami i niestawianiu czynnego oporu. Będzie ona głównie charakterystyczna: dla środowisk robotniczych, koncentrujących się w osiedlach fabrycznych większych miast i w osiedlach folwarcznych, gdzie mogą się jeszcze utrzymywać żywe tradycje ruchu robotniczego i solidarności proletariackiej; dla środowisk duńskiej mniejszości narodowej, która koncentruje się głównie w powiatach przyległych do granicy niemiecko-duńskiej; dla reakcyjnej i wrogiej politycznie części emigracji polskiej koncentrującej się głównie w Hamburgu;

c/ Postawa sprzyjająca, jaką przyjmą działacze i członkowie Komunistycznej Partii Niemiec, /która w porównaniu do innych obszarów NRF jest w Hamburgu, Lubece i Kilonii stosunkowo najliczniejsza oraz postępową część Polonii niemieckiej koncentrującą się głównie w Hamburgu /ok. 150 tys. osób/;

- wszystkie działające legalnie na tym obszarze organizacje społeczno-polityczne, posiadające wpływy we wszystkich warstwach społecznych, które demonstrują w swej polityce antykomunizm i nierzadko antypolskość, przystąpią-wraz z czynnikami rządowymi zarówno w początkowym okresie, jak i w toku wojny - do ostrej kampanii propagandowo-odwetowej wśród ludności tego obszaru. Z uwagi na zaczepny charakter operacji, głównym akcentem tej propagandy będzie: rzekoma agresywność naszych wojsk, uznanie krajów socjalistycznych za agresorów, obrona religii, własności i wolności przed komunizmem, powrót do "utraconej" ojczyzny, zjednoczenie Niemiec itp.;

- do prowadzenia masowego oddziaływania propagandowego na ludność cywilną i nasze wojska zostaną szczególnie aktywnie wykorzystane: stacja radiowa i telewizyjna w Hamburgu mająca zasięg na cały obszar północno-zachodni NRF; zakłady poligraficzne w Hamburgu, Kilonii i Lubece.

2. Charakterystyka właściwości demograficznych i postaw polityczno-obronnych ludności cywilnej północnej części Półwyspu Jutlandzkiego i wysp duńskich oraz wynikające z niej wnioski

Północna część Półwyspu Jutlandzkiego wchodząca w skład Danii i wyspy duńskie charakteryzują się zupełnie odmiennymi właściwościami

nie pisać
na naszym zachodnim
do do
na nasze
wypisane
z uwagi
na
na

ekonomicznymi i społeczno-demograficznymi niż obszar południowej części tego półwyspu. Przy tym inne są te właściwości w duńskiej części Półwyspu Jutlandzkiego, a inne na wyspach duńskich, wchodzących w obszar operacji.

Północną część Półwyspu Jutlandzkiego obejmującą 29,633 km² i ponad 1,563 900 mieszkańców charakteryzuje przewaga produkcji rolniczej, a wyspy duńskie - przewaga produkcji przemysłowej. Największymi ośrodkami przemysłowymi w tej części obszaru operacyjnego są następujące ośrodki:

W północnej części Półwyspu Jutlandzkiego:

- Tønder - przemysł hutniczy, chemiczny i rolniczy;
- Haderslev - przemysł spożywczy, chemiczny, hutniczy i taboru kolejowego;
- Kolding - przemysł hutniczy, maszynowy, chemiczny, samochodowy, metalurgiczny, spożywczy, duże warsztaty remontowe;
- Bibjerg - przemysł chemiczny, elektrotechniczny, spożywczy, hutniczy, metalurgiczny, duże warsztaty mechaniczne;
- Fredericia - przemysł hutniczy, metalurgiczny, chemiczny, spożywczy;
- Wejle - przemysł hutniczy, metalurgiczny, samochodowy, duże warsztaty mechaniczne;
- Varde - przemysł maszyn rolniczych, włókienniczy, taboru kolejowego, spożywczy;
- Silkeborg - przemysł hutniczy, taboru kolejowego, samochodowy, spożywczy;
- Rønders - przemysł maszynowy, części samochodowych, rolniczy;
- Skiwø - przemysł stoczniowy, maszynowy, elektrotechniczny;
- Olborg - przemysł metalurgiczny, włókienniczy, spożywczy, taboru kolejowego.

Na wyspie Falster obejmującej 514 km² i 46 tys. mieszkańców, głównymi ośrodkami przemysłowymi są: Niukebing - przemysł stoczniowy, hutniczy, taboru kolejowego, włókienniczy, Studbekobing - przemysł hutniczy, taboru kolejowego i spożywczy. Na wyspie Lolland obejmującej 1235 km² i 86,500 mieszkańców, głównymi ośrodkami przemysłowymi są: Sakskebing - przemysł maszynowy, włókienniczy, spożywczy; Naksow - przemysł stoczniowy, rolniczy, spożywczy, elektrotechniczny. Na wyspie Langeland obejmującej 285 km² i 2100 mieszkańców, głównym ośrodkiem przemysłowym jest Rudkebing - przemysł spożywczy. Na wyspie Fionii obejmującej 3482 km² i 356,400 mieszkańców, głównymi ośrodkami przemysłowymi są: Swedborg -

nie pisze

well done
2000000

przemysł hutniczy, metalurgiczny, chemiczny, spożywczy; Faaborg - przemysł hutniczy, stoczniowy, spożywczy, duże warsztaty mechaniczne; Odense - przemysł stoczniowy, maszynowy, samochodowy, elektrotechniczny, włókienniczy, taboru kolejowego.

Cały przemysł duński rozwijał się i egzystuje w oparciu o import surowca i współpracę zagraniczną. Podstawowym źródłem dochodu narodowego jest rolnictwo, w którym dominuje hodowla. Jego produkcja jest w wysokim stopniu zmechanizowana i wydajna. Przeciętna wielkość gospodarstwa wynosi 20 ha, przy czym występuje tendencja tworzenia gospodarstw wielkoobszarowych, co wywołuje konflikt między obu warstwami chłopów. Jest rzeczą charakterystyczną, że na wsi duńskiej rozbudowana jest spółdzielczość handlowa i wytwórcza, tzw. kooperatywy, którą uważa się za istotny czynnik rozwoju rolnictwa.

Warunki socjalne ludności są ogólnie dobre. Stopa życiowa robotnika duńskiego jest wyższa niż w większości krajów europejskich /z wyjątkiem NRF/ i w ogóle jest bardzo małe zróżnicowanie pod tym względem między poszczególnymi grupami społeczными. Na całym obszarze istnieje zadawalający stan zatrudnienia. Usługi socjalne są w Danii na wysokim poziomie, przy czym Dania była jednym z pierwszych krajów, który wprowadził ochronę i opiekę nad ludnością w wypadkach choroby, starości oraz bezrobocia.

Stan oświaty w Danii jest stosunkowo wysoki. Jest dobrze zorganizowany, bezpłatny system szkolnictwa podstawowego i średniego. Ponadto rozwinięta jest wystarczająca sieć szkolnictwa wyższego w postaci Uniwersytetów Ludowych, w których pobiera naukę stosunkowo duża część społeczeństwa /średnio ok. 250 tys. osób/, uniwersytetów klasycznych i innych placówek naukowych o charakterze uniwersyteckim. Na ogólną liczbę 4,6 mln. mieszkańców wydawanych jest ok. 80 dzienników o łącznym nakładzie ok. 1 500 tys. egzemplarzy. Pod tym względem Dania zajmuje jedno z czołowych miejsc w świecie. Jest także szeroko rozwinięta sieć bibliotek we wszystkich miastach i większości gromad wiejskich oraz dostatecznie rozbudowana sieć kin.

Dania posiada ogółem 23 rozgłośnie radiowe, które rozmieszczone są w następujących miastach: Kopenhadze /4/, Kalundborg, Herstedrester, Aarhus, Kolding, Mejrup /zach. Jutlandia/, Raangstrup /pół. Jutlandia/, Gonder Hojrup /Fionia/, Naestved, Bornholm. Stacje telewizyjne znajdują się w Kopenhadze, Aalborg, Aarhus, Kolding, Mejrup /zach. Jutlandia/, Gonder Hojrup /Fionia/ Naestved i na Bornholm.

Sytuacja narodowościowa. Dania liczyła ogółem w 1961 r. 4 617 000 ludności. Średnia gęstość zaludnienia wynosi: wysp duńskich - 107 osób na km² /z wyjątkiem Fionii, gdzie wynosi 115 osób na km² i Półwyspu Jutlandzkiego - 68 osób na km²/. Wyspy duńskie zajmujące 30% obszaru kraju bez Zelandii zamieszkuje 50% ludności Danii. Około 69% ludności zamieszkuje miasta i osiedla miejskie. Do najbardziej zaludnionych miast należą: Kopenhaga - 1.367.000 mieszkańców oraz Aarhus - 151000, Odense - 110000, Aalborg - 96000, Esbjerg - 55200 mieszkańców. Pod względem narodowościowym Dania jest krajem jednolitym, 97,7% stanowią Duńczycy, 1,7% Niemcy, 0,6% Szwedzi, Norwegowie i Polacy. Polaków w Danii jest ok. 10 000. Polonia Duńska jest bardzo zróżnicowana. Można ją podzielić na 3 grupy. Pierwszą grupę stanowi emigracja stara, przybyła za pracą jeszcze w okresie pierwszej wojny światowej, posiadająca własne majątki. Spośród niej tylko ok. 50% zachowało język polski i pewne pozostałości kultury narodowej. Drugie pokolenie tej emigracji zostało jeszcze bardziej wyznarodowione, bo ok. 95% tego pokolenia nie zna już języka polskiego i wrosło w tamtejsze środowisko. Drugą grupę stanowią Polacy, którzy znaleźli się na terytorium Danii w okresie ostatniej wojny jako przymusowo wywiezieni na roboty, jeńcy wojenni, więźniowie obozów koncentracyjnych, a także uciekinierzy kolaboranci, szukający schronienia w Danii. Trzecią grupę stanowią uciekinierzy okresu powojennego.

Większość Polaków posiada obywatelstwo duńskie, wrosła i zasymilowała się w tamtejszym społeczeństwie, zachowuje pełną lojalność wobec swej przybranej ojczyzny. Jednocześnie też większość z nich cechował i cechuje patriotyczny stosunek do Polski. Głównymi ośrodkami polskimi w Danii są: Naksow na wyspie Lolland - 1500 Polaków; Olborg na półw. Jutlandzkim - 1200 Polaków; Maribo na wyspie Lolland - 800 Polaków; Kopenhaga - 1500 Polaków; Odense na wyspie Fionii oraz stosunkowo niewielka ilość w rejonie Aalborg na Półwyspie Jutlandzkim. Około 10-12% Polaków jest zrzeszonych w organizacjach polonijnych, a mianowicie: w Związku Polaków w Danii z siedzibą w Naksow, liczącym ok. 300 członków, przychylnie ustosunkowanym do rzeczywistości ustrojowej w kraju oraz w Związku Wolnych Polaków z siedzibą w Kopenhadze podporządkowanej ośrodkowi reakcyjnemu w Londynie. Sytuacja polityczna na tym obszarze jest dość specyficzna. Na terenie Danii działa szereg partii i organizacji politycznych. Najważniejsze z nich są następujące:

Partia Socjaldemokratyczna, która jest najliczniejsza w Danii /260 tys. członków/. Posiada ona największe wpływy wśród dużej części robotników przemysłowych, burżuazji, kupców, rzemieślników oraz urzędników. Jest partią rządzącą. Największe wpływy posiada na Wyspie Fionii, Lolland i Falster oraz w miastach Półwyspu Jutlandzkiego. Najważniejszymi elementami jej polityki są: niepopieranie obcych baz wojskowych, dezatomizacja Europy środkowej, współpraca ze wszystkimi państwami oraz popieranie przynależności do NATO.

Partia Umiarkowanych Radykałów skupia głównie przedstawicieli dużej i średniej własności i popiera ich interesy. Najważniejszym elementem jej programu są: prowadzenie liberalnej polityki handlowej, współpraca z NRF, poparcie dla NATO oraz wszechstronne zbrojenie. Posiadając ogółem 200 tys. członków, największe wpływy ma w Jutlandii, głównie w powiatach: Hjørring, Thisted, Viborg, Vejle i Ringkøbing oraz w południowej Fionii, w Maribo na wyspie Lolland, w Stubbekøbing na wyspie Falster, w południowych rejonach Bornholmu.

Partia konserwatywna opiera się głównie na większych właścicielach ziemskich, przemysłowcach, arystokracji, części wyższej kadry oficerskiej, wpływowych pracownikach administracji itp. Skupia prawie 100 tys. członków. Największe wpływy posiada w Kopenhadze, a głównie w jej północnych rejonach, w większych miastach Jutlandii /Aalborg, Esbjerg, Aarhus/ i na Bornholmie. Reprezentuje ona głównie interesy arystokracji i wielkiego kapitału. Popiera zdecydowanie politykę wyścigu zbrojeń, udział Danii w NATO, udostępnianie baz wojskowych i współpracę z NRF.

Partia Liberaków Społecznych skupia w swoich szeregach część inteligencji, drobnych chłopów oraz część burżuazji miejskiej. Liczy ok. 43 tys. członków. Największe wpływy posiada w powiecie Viborg, Aalborg, Ringkøbing, Haderslev w Jutlandii. Program jej przewiduje: współpracę wszystkich klas i grup społecznych, zapewnienie dobrobytu dla wszystkich, pomoc mniejszym farmerom, kontrolę państwa nad monopolami, współudział urzędników w kierowaniu przedsiębiorstwami, prawo do wyższych studiów bez względu na majątek, niepopieranie zbrojeń, poparcie strefy bezatomowej w Europie, nierozszerzanie współpracy wojskowej z NRF.

Komunistyczna Partia Danii liczy ok. 8 tys. członków. Posiada wpływy głównie wśród klasy robotniczej i najbardziej postępowej części inteligencji. W swym programie przeciwstawia się poli-

tyce zbrojeń, paktów wojskowych, demaskuje reakcyjną politykę rządu, potępia współpracę wojskową z NRF. Po stosunkowo niedawnym okresie rozbitcia wewnętrznego, wpływy jej są niewielkie, lecz wzrastają w miarę rozwijania działalności i wskutek zmian w sytuacji międzynarodowej. Z pozostałych partii politycznych o stosunkowo mniejszym stanie ilościowym i niewielkich wpływach społecznych należy wymienić: Socjalistyczną Partię Ludową, Partię Niezależnych, Partię Szlęzwicką, Partię Obróńców Prawa, Partię Apolitycznego Centrum, Partię Pracujących, Partię Liberalnych Robotników.

Spśród organizacji młodzieżowych najbardziej masowymi są: "Młodzież Socjaldemokratyczna zrzeszająca ok. 8 tys. członków, będąca pod wpływem partii socjaldemokratycznej; wypowiada się ona za współpracą z młodzieżą krajów NATO i sprzeciwia się kontaktom z młodzieżą krajów socjalistycznych, "Komunistyczna Młodzież Duńska", zrzeszająca ok. 7 tys. członków, która posiada największe wpływy wśród młodzieży większych ośrodków przemysłowych. W swej pracy propagandowej głosi i popularyzuje te same ideały co i KPD; "Związek Krajowy Młodzieży Radykalnej, zrzeszający ok. 2 tys. członków, który występuje przeciw NATO i popiera ideę kontaktów z młodzieżą krajów socjalistycznych; "Organizacja Krajowa Młodzieży Liberalnej" licząca ok. 55 tys. członków - głównie wśród młodzieży wiejskiej i miast prowincjonalnych - która jest organizacją młodzieżową Umiarkowanych Liberalistów i głosi jej program; "Młodzież Konserwatywna, licząca ok. 2 tys. członków, która pozostaje pod bezpośrednim wpływem Partii Konserwatywnej i jej ideologii. Program jej jest skrajnie reakcyjny, o wyraźnym zabarwieniu faszystowskim; Organizacja "Nigdy Więcej Wojny", licząca ok. 50 tys. członków, która szerzy wśród młodzieży hasła pacyfistyczne. Ponadto wśród młodzieży działają jeszcze organizacje turystyczno-rozrywkowe, jak: "Duński Związek Podróżniczy", "Młody Sport", KFUM /odpowiednik organizacji harcerskiej/ i inne.

W nastrojach społeczeństwa dominują tendencje antimilitarystyczne i antyatomowe, niechęć do NATO, sprzeciw wobec organizacji obcych baz wojskowych, niechęć do współpracy wojskowej z NRF. Nastroje te są tymbardziej charakterystyczne, że cechą szczególną społeczeństwa duńskiego jest ogólnie może zainteresowanie problemami politycznymi, niechęć do udzielania się na forum społecznym i zamknięcie do życia domowego.

Cechy narodowe Duńczyków są charakterystyczne. Na Jutlandii większość ludności - głównie wiejskiej - nie przejawia żadnych zaintereso-

wań politycznych, interesuje się głównie rolnictwem. Ludzie są zamknięci w sobie, nie lubią Niemców ze względu na ich butność i agresywność. Ideałem ich jest społeczeństwo rolnicze, dobry gospodarz, interesujący się tylko swoimi sprawami. Są niechętni wobec wszelkich zmian i socjaldemokracji. Ponadto w północnej Jutlandii ludność wykazuje skłonność do przesądów, nieufność wobec obcych i zmian, przywiązanie do ewangelii i biblii. Cechami szczególnymi wszystkich Duńczyków są: oszczędność granicząca ze skąpstwem i niechęć do ludzi rozrzutnych, kult pieniądza i dążenie do posiadania, uczulenie na punkcie szacunku do swej historii i tradycji, przywiązanie do pamiątek historycznych, duma ze wszystkiego co duńskie, zamiłowanie do czystości i domowego, spokojnego życia.

W n i o s k i :

- północna część Półwyspu Jutlandzkiego, w której przeważa produkcja rolnicza i pozostałe wyspy wchodzące w obszar operacji, na których obok produkcji rolniczej występuje produkcja przemysłowa o nowo - czesnej strukturze - stanowią łącznie podstawę zaplecza żywnościowego Danii, a pośrednio - i innych krajów Skandynawii oraz ważną część jej potencjału ekonomiczno-obronnego. W związku z tym na obszarach tych należy się spodziewać szczególnego wysiłku obronnego i uporczywego przeciwdziałania sił militarnych, w tym głównie w rejonach gdzie rozwinięty jest przemysł i występuje duże zagęszczenie ludności a zwłaszcza na półwyspie Jutlandzkim w rejonie Tonder, Haderslew, Kolding, Esbjerg, Fredericio, Vejle, Silborg na wyspie Falster w rejonie Niukebing i Studbekobing; na wyspie Loland w rejonie Naksow i Sakskebing; na wyspie Fionii w rej, Swendborg, Faaborg i Odense;
- obszar Półwyspu Jutlandzkiego, jak też wyspy objęte operacją, cechuje stosunkowo niewielkie zagęszczenie ludności, z wyjątkiem wymienionych wyżej ośrodków przemysłowych. W związku z tym nie posiadają one dostatecznego potencjału sił ludzkich, zdolnych zaspokoić w krótkim czasie potrzeby wojsk operacyjnych i sił obrony lokalnej dla zapewnienia szybkiej i trwałej obrony równoległe na całym obszarze operacji;
- stopień zaludnienia, specyficzne właściwości charakteru społeczeństwa, jak np. opanowanie, rozwaga, odwaga itp. oraz brak cięższych przeżyć wojennych, a także wyspiarski charakter obszaru - wskazują na to, że na obszarach duńskich mało prawdopodobna jest bardziej masowa, żywiołowa, paniczna ewakuacja ludności, która utrudniałaby działania wojsk walczących stron;

- struktura demograficzno-społeczna w północnej części Półwyspu Jutlandzkiego oraz na wyspach objętych operacją jest w zasadzie bardziej sprzyjająca dla prowadzenia operacji, niż na innych obszarach, gdyż zawiera: przeważającą większość ludności wiejskiej, mniej podatnej na reakcyjną, antypolską propagandę; znaczną część klasy robotniczej, która bez względu na stan dojrzałości politycznej zawsze stanowić będzie najbardziej postępową część narodu i polonię duńską, która w znacznej swej większości jest przychylnie ustosunkowana do ustroju Polski. Ponadto na obszarach tych stosunkowo najmniejsze wpływy mają partie i organizacje o charakterze skrajnie reakcyjnym;
- klasę robotniczą i chłopstwo pracujące, jako podstawowe grupy społeczne, posiadające wysoki poziom warunków socjalnych i będące pod wpływem ideologii socjaldemokratycznej - charakteryzują: stosunkowo niski poziom świadomości klasowo-ideologicznej oraz słaba aktywność działania rewolucyjnego. Nie są one też w stanie samorzutnie spełniać roli przewodniej w tworzeniu sprzyjającego klimatu dla przemian politycznych w kierunku socjalizmu w swoim kraju. W związku z tym wymienione klasy społeczne muszą być przedmiotem szczególnego oddziaływania naszej propagandy już od momentu rozpoczęcia operacji;
- większość działających w obszarze operacji organizacji społeczno-politycznych o charakterze reakcyjnym i burżuazyjno-demokratycznym może wystąpić w wypadku wojny z ostrą antypolską i antysocjalistyczną kampanią propagandową wśród własnego społeczeństwa - szczególnie zaś prorządowa Partia Socjaldemokratyczna, mająca największe wpływy na Półwyspie Jutlandzkim, na wyspach: Fionii, Loland i Falster oraz Partia Umiarkowanych Radykałów i Partia Konserwatywna. W całości tej propagandy szczególnie ważną rolę spełniać będą gęsto rozmieszczone stacje radiowe i telewizyjne;
- w wypadku gdy z chwilą rozpoczęcia operacji, czynniki polityczne Danii będą miały pełne możliwości rozwinięcia wśród ludności wysp propagandy i wykorzystania w niej specyficznych cech nacjonalizmu duńskiego, zamykania do spokoju i bogacenia się, nieufności wobec zmian i obcych sił itp. należy się spodziewać ogólnie niesprzyjającej postawy ludności wobec naszych wojsk, zwłaszcza w początkowym okresie operacji, podczas opanowywania wysp. Postawa ta może się wyrażać w nieufności, unikaniu kontaktów, ukrywaniu wszystkiego, a nawet przejawianiu czynnego oporu. Postawy sprzyjającej można oczekiwać głównie od: członków Komunistycznej Partii Danii oraz

Związku Komunistycznej Młodzieży Duńskiej i Socjalistycznej Partii Ludowej, co może mieć miejsce głównie w rejonach osiedli robotniczych, w miastach przemysłowych, które były już wymieniane; postępowej części Polonii Duńskiej przychylnie ustosunkowanej do PRL, szczególnie w rejonach Naksgow i Makibo na wyspie Lolland, Aalborg na Półwyspie Jutlandzkim, Odense na wyspie Fionii oraz w Niukebing na wyspie Falster, zwłaszcza jeśli rozwinie w tym kierunku skuteczne oddziaływanie propagandowe;

- elementem sprzyjającym skuteczności naszego oddziaływania propagandowego na ludność cywilną Danii będą nastroje polityczne społeczeństwa duńskiego, zwłaszcza tendencje antimilitarystyczne, antyatomowe, niechęć do NATO i współpracy wojskowej z NRF, co w treści tej propagandy powinniśmy szczególnie umiejętnie wykorzystać.

3. Uwagi dotyczące ogólnych przedsięwzięć zabezpieczenia bojowego i treści oddziaływania politycznego na ludność cywilną podczas prowadzenia operacji.

W planowaniu lotniczego, artyleryjskiego i specjalnego zabezpieczenia operacji należy przewidzieć i uwzględnić:

- długotrwałe i skuteczne obezwładnianie rejonów: HAMBURGA, LUBEKI,

Kilonii, Nojmunster, Rendsburga, Flesburga, Tonder, Handerslew, Kolding, Esbjerg, Fredericio, Vejle, Gildborg, Niukebing, Studbeko-
bing, Naksow, Sakskebing, Swendborg, Paaborg, Odenzee i Kopenhagi spełniających najważniejszą rolę w potencjale militarno-obronnym obszarów objętych operacją;

- jak najszybsze uszkodzenie lub zniszczenie masowych środków informacji i propagandy, zwłaszcza stacji radiowych i telewizyjnych oraz urządzeń wydawniczych w rejonach: Hamburga, Kalundborg, Hesterdrester, Aarhus, Kolding, Mejrup, Raandsrup, Gonder, Hojrup, Nastved, Kopenhagi i W. Bornholm, by uniemożliwić czynnikom politycznym NRF a szczególnie Danii oddziaływanie polityczne na ludność cywilną, spowodować dezorientację polityczną społeczeństwa, utrudnić mobilizację i organizację obrony terytorialnej lub lokalnej na poszczególnych obszarach operacji.

W całości ogólnych przedsięwzięć zabezpieczenia politycznego operacji należy równocześnie z rozpoczęciem operacji rozwinąć wszechstronne oddziaływanie propagandowe na ludność cywilną w poszczególnych rejonach operacji celem zapewnienia sprzy-

*za mało
idź do
pracy
w miastach*

*A-UR-2 Tytuł, u WR me
zabieranie*

*1000
2 tyg
współczesny
?*

jejącej postawy ludności cywilnej w stosunku do naszych wojsk. W treści stosowanej propagandy do ludności cywilnej należy uwzględnić występujące tam szczególne cechy narodowe i nastroje polityczne oraz szczególnie skcentować:

- fałsz propagandy imperialistycznej o rzekomo agresywnych celach naszej walki, zagrożeniu wolności i religii;
- agresywną rolę NATO i imperializmu NRF w toczącej się wojnie oraz zgubne antynarodowe skutki polityki rządów państw NATO, w tym głównie rządów NRF i Danii;
- nasze internacjonalistyczne i humanitarne cele walki, wyrażające się w dążeniu do wyzwolenia społecznego oraz wyzwolenia Europy z imperializmu jako głównego źródła niepokoju, zbrojeń i wojny;
- szkodliwe, antynarodowe skutki zbrojnego oporu i celowość zaprzestania walki;
- określanie zasad zachowania i postępowania ludności podczas wkroczenia naszych wojsk i po zajęciu określonych obszarów;
- zapewnianie poszanowania religii, zabytków, kultury, obyczajów, własności i wolności osobistej każdego obywatela zachowującego postawę neutralną lub lokalną wobec naszych wojsk.

Poszczególne formy propagandy powinny być adresowane do określonego odbiorcy /grupy społecznej/. Treść propagandy powinna być zwięzła, zrozumiała, pisana w tonie łagodnym, bez jakichkolwiek tendencji naruszających dumę narodową.

III. CHARAKTERYSTYKA WŁAŚCIWOŚCI POLITYCZNYCH I MORALNO-BOJOWYCH WOJSK NRF I DANII.

Wojska NRF i Danii różnią się wyraźnie specyfiką właściwości politycznych i moralno-bojowych. W związku z tym specyfika tych właściwości w wojskach NRF i Danii musi być przedstawiona oddzielnie.

1. Specyfika właściwości politycznych i moralno-bojowych wojsk NRF.

Na jutlandzkim kierunku lądowym przeciw związkom taktycznym i oddziałom naszych wojsk działać będą głównie oddziały 6 DZ oraz wydzielone związki taktyczne 1 KA /NRF/ przewidziane przez zjednoczone dowództwo NATO jako czołowa, główna siła uderzeniowa na północno-nadmorskim kierunku operacyjnym. Dlatego też charakterystyka polityczna będzie dotyczyć tych właśnie związków. 1 KA i 6 DZ /NRF/ posiadają w pełni ukompletowaną kadre oficerską i podoficerską oraz pełne etatowo uzbrojenie i wyposażenie. W ostatnich latach szczególnie wzrosła gotowość bojowa tych związków wskutek intensywnych ćwiczeń

16 ronek
także
impreza

NKA
w miejscu
1. 2.

o NKA
siłach - 1. i 2.
eventualny
plan, która może
mnie eventualnie
wziąć. tak

dowódczo - sztabowych i z wojskami, jakie przeprowadzano w ramach własnych na poligonach NRF, głównie w obszarze nadmorskim oraz w ramach NATO na Półwyspie Jutlandzkim i we Francji. W ćwiczeniach dominowały działania zaczepne, w których zwracano główną uwagę na doskonalenie: współdziałania międzyoddziałami, rodzajami wojsk i sztabami NATO, dowodzenia związkami taktycznymi i rodzajami wojsk w toku operacji zaczepnej, w początkowym okresie wojny, z użyciem desantów powietrznych i morskich oraz wykorzystania broni masowego rażenia w tych działaniach. Problematyka obronna występowała rzadziej i głównie w formie doraźnej, w której ramach doskonalono umiejętności wykorzystywania elementów aktywnego przeciwdziałania. Niezależnie od wspólnych ćwiczeń w ramach NATO, dowództwo korpusu szczególną uwagę zwraca na organizację różnego rodzaju imprez o charakterze politycznym, zmierzających do pogłębienia zaufania między poszczególnymi wojskami NATO. Dużą uwagę podczas ćwiczeń zwracano na doskonalenie umiejętności działania aparatu wojny psychologicznej, urabiania ideologicznego własnych żołnierzy i uodparniania ich na psychologiczne i moralno-bojowe skutki współczesnej walki. W tym celu zasypywano żołnierzy różnymi drukowanymi materiałami o odpowiedniej treści propagandowej, jaką przewiduje się w wypadku konfliktu zbrojnego z krajami socjalistycznymi. Chodziło im głównie o wypracowanie form i metod psychologicznego uodparniania żołnierzy na naszą propagandę w okresie politycznego napięcia i w trakcie wojny. Na przykład wydawano w tym celu dwa razy dziennie "Gazetę Polową", na której treść składały się komentarze polityczne, wiadomości, informacje oraz popularyzacja wyróżniających się żołnierzy i humor żołnierski. Dziennikarze i oficerowie NATO obserwujący ćwiczenia zgodnie podkreślili wysoki poziom wyszkolenia wojsk korpusu.

Korpus oficerski 1 KA jest wyjątkowo starannie dobrany - zarówno pod względem klasowym, jak i wyszkolenia. Dowódcą korpusu jest gen. Mayer Detring posiadający bogatą przeszłość w służbie militarystyki niemieckiej, początkowo w szeregach Reichswehry, a potem Wehrmachtu hitlerowskiego, gdzie dosłużył się stopnia pułkownika i najwyższych hitlerowskich odznaczeń wojennych. Po kapitulacji hitlerowskiej III Rzeszy aktywnie działał w organizacjach paramilitarnych, a po stworzeniu Bundeswehry - na eksponowanych stanowiskach w jej szeregach. Pozostała kadra oficerowska składa się w znacznej części z byłych oficerów Wehrmachtu hitlerowskiego, pełniących tam funkcje dowódcze i pomocnicze w sztabach związków taktycznych

Wykaz uczestników ćwiczeń

100 6. 11. 1945
i w sztabie korpusu. Oficerowie ci posiadają bogate doświadczenie bojowe, uzupełnione obecnie studiami teoretycznymi oraz udziałem w ćwiczeniach i grach wojennych. Pozostałą kadre, głównie młodszą, stanowią wychowankowie szkół oficerskich Bundeswehry. W doskonaleniu walorów dowódczych kadry oficerskiej 1 KA i 6 DZ zwracano szczególną uwagę na wdrożenie nawyków taktycznego myślenia i samodzielnego działania w trudnych, skomplikowanych sytuacjach pola walki z użyciem bmar.

Kadra oficerska jest przeważnie pochodzenia burżuazyjno-obszar-niczego, wychowana w duchu kastowości, gdyż ugruntowane jest wśród niej przekonanie, że stanowi elitę społeczeństwa niemieckiego. Oficerowie młodszy odnoszą się do starszych kolegów z Wehrmachtu z szacunkiem i starają się korzystać z ich doświadczeń bojowych. Ogólnie rzecz biorąc, kadra wychowana jest w duchu fanatycznej nienawiści do komunizmu i odwetu. Cechują ją: zdyscyplinowanie, dokładność, punktualność, dobre zdolności organizacyjne, zapobiegliwość i przezorność.

Kadra podoficerska rekrutuje się w części z podoficerów byłego Wehrmachtu, którzy znają dobrze rzemiosło wojenne. Większość z nich po 1945 r. nie odeszła do rezerwy, pełniąc nadal służbę w różnych zamaskowanych formacjach. Jednak większość kadry podoficerskiej 1 KA stanowią wychowankowie szkół podoficerskich Bundeswehry. Pod względem politycznym cała kadra podoficerska wykazuje przekonania antykomunistyczne, dążenie do odwetu i lojalność wobec polityki państwowej NRF. Podoficerowie są przedmiotem szczególnej troski do-wództwa korpusu. Prowadzi się z nimi intensywne szkolenie polityczne i instruktorsko - metodyczne. Stwarza się im dobre warunki materialne, aby silniej ich związać z ustrojem NRF. Stosunki między kadra oficerską są ogólnie poprawne. Znacznie gorsze są jednak stosunki między podoficerami i żołnierzami. Zdarzają się wypadki pobicia żołnierzy przez podoficerów, poniżenia ich godności osobistej i brutalnego odnoszenia się do nich. Wypadki takie są przez dowództwo korpusu surowo tępiące. Jednocześnie wszelkimi sposobami usiłuje się wy-tworzyć w związkach taktycznych i oddziałach korpusu atmosferę koleżeństwa i współpracy między podoficerami i żołnierzami.

Szeregowcy 1 KA i 6 DZ stanowią przeważnie element drobnomieszkański i przesiedleńczy. Poważny procent szeregowców stanowią żołnierze zawodowi i nadterminowi. Większość jednak pełni służbę czynną trwającą 18 miesięcy. Żołnierze zawodowi to najczęściej ochotnicy, którzy przyjęli służbę zawodową z braku innego zawodu, zachęceni nie-

złym zarobkiem /200 marek miesięcznie/ i haskami propagandy odwetowej; dlatego też wielu z nich wywodzi się z rodzin przesiedleńczych. Spośród ochotników kierujących się motywami politycznymi rekrutują się kandydaci do szkół podoficerskich. Żołnierze pełniący służbę obowiązkową traktują ją jako zło konieczne. Szeregowcy są ogólnie dobrze wyszkoleni i przygotowani do prowadzenia walki w trudnych warunkach z użyciem broni. Intensywne szkolenie w różnych warunkach terenowych i atmosferycznych w formie ćwiczeń, marszów i ostrych strzelań oraz duży nacisk na wychowanie fizyczne pozwalają wnioskować, że przygotowanie żołnierzy 1 KA i 6 DZ do walki jest stosunkowo dobre, a nawet najlepsze spośród innych armii NATO.

Równoległe z wyszkoleniem bojowym intensywnie wychowuje się żołnierzy w duchu antykomunizmu, rewizjonizmu i odwetu. W treści tego wychowania główny nacisk kładzie się między innymi na argumentację:

- rzekomej niehumanitarności i zaborczości ustroju socjalistycznego, pozbawiającego własności prywatnej, wolności społecznej i religijnej, praw jednostki i narodów do swych ziem;
- wyższości zachodnio-niemieckiego i burżuazyjno-demokratycznego ustroju społecznego;
- wyższości zachodnio-niemieckiego systemu gospodarczego, uzbrojenia i walorów bojowych żołnierza niemieckiego;
- patriotyzmu w dążeniu do wyzwolenia ziem wschodnich, zjednoczenia Niemiec i zniszczenia komunizmu.

W tym też celu - oprócz zwykłych form szkoleniowych - organizuje się dla żołnierzy różnego rodzaju imprezy rewizjonistyczne, jak: "tygodnie niemieckiego wschodu", "wieczory wspomnień", spotkania z weteranami - aktywistami społecznych organizacji paramilitarnych. Sylwetkę przeciętnego żołnierza charakteryzują: obowiązkowość, skłonność do podporządkowania się przełożonym, mało żywe zainteresowanie problemami politycznymi, bezkrytyczne przyjmowanie propagandy antykomunistycznej, przeciętny poziom umysłowy, dążenie do swobodnego życia i zabaw połączonych z używaniem alkoholu.

W n i o s k i :

- na północno-zachodnim obszarze NRF i Półwyspie Jutlandzkim należy się liczyć z przeciwdziałaniem wyjątkowo dobrze przygotowanego przeciwnika, jakim jest 1 KA /NRF/ - z uwagi na jego pełne etatowo uкомплекowanie, uzbrojenie i wyposażenie, dobre wyszkolenie, zna -

zoność terenu i doświadczenie bojowe znacznej części kadry dowodzącej;

- w trakcie operacji na północno-nadmorskim obszarze jutlandzkiego kierunku operacyjnego należy się liczyć z możliwością umiejętnej organizacji przez przeciwnika współdziałania, wykorzystania rozdźwięków wojsk i środków ogniowych, a szczególnie elementów obrony aktywnej /manewr, kontrataki, przeciwdzierzenia/;
- w początkowym okresie operacji przeciwnika może cechować aktywna i wytrwała postawa w walce - ze względu na ich skład socjalny i powiązanie ideologiczne z systemem politycznym NRF, długotrwałe kształtowanie ich postawy ideologicznej w duchu antykomunizmu i odwetu oraz ze względu na wpływ propagandy prowadzonej przed wejściem ich do walki. Jednakże wskutek braku trwałych podstaw klasowo-ideowych, pod wpływem trudów walki, jej niepowodzeń i skutków psychologicznych, gdy żołnierze zdani zostaną na samych sobie i dostaną się pod wpływ naszej propagandy, ich stan moralno-polityczny ulegnie pogorszeniu i możliwe będą także masowe objawy deprecjacji moralnej.

2. Specyfika właściwości politycznych i moralno-bojowych wojsk Danii.

Siły zbrojne Danii, które przeciwdziałać będą naszym związkom taktycznym i oddziałom w pierwszym okresie operacji na wyspy duńskie i w trakcie operacji na Półwyspie Jutlandzkim, odznaczają się swoistymi, odmiennymi niż wojska NRF wartościami moralno-bojowymi.

Szkolenie bojowe wojsk lądowych - podobnie jak i wojsk obrony terytorium kraju - prowadzone jest na niskich szczeblach i na małych obszarach. W wojskach lądowych prowadzone jest ono na szczeblu batalion - brygada, a w wojskach Obrony Terytorialnej Kraju - na szczeblu kompania-batalion. Aczkolwiek organizacja sił lądowych obejmuje dowództwa i sztaby okręgów, dywizji, brygad i pułków, to jednak niektóre z tych szczebli nie uczestniczą w procesie szkolenia bojowego swych oddziałów lub związków taktycznych w okresie pokojowym. Dowództwa dywizji przejmują dowodzenie dopiero w wypadku wojny i w okresie pokoju nie podlegają im żadne oddziały. Dowództwom okręgów i brygad natomiast podlegają tylko oddziały wchodzące w skład pułków. Pozostałe związki taktyczne i oddziały są podporządkowywane im z chwilą mobilizacji. W ćwiczeniach taktycznych prowadzonych na powyższych szczeblach dominuje problematyka obrony doraźnej i trwałej rejonów oraz obiektów przybrzeżnych,

głównie w tym celu
Można
zobaczyć
zobaczyć
zobaczyć

a także walki z desantem powietrznym i morskim. Szczególną uwagę zwraca się na dobre wyszkolenie pojedynczego strzelca, załóg specjalistycznych oraz współdziałanie sił i środków na szczeblu batalionu. Sztaby wyższych szczebli uczestniczą w ćwiczeniach dowódczo-sztabowych na mapach i ćwiczeniach szkieletowych w ramach dowództwa sił lądowych i w ramach NATO.

Kadra dowódcza na wyższych szczeblach dowodzenia posiada w większości wyższe wykształcenie wojskowe. Na niższych szczeblach natomiast ilość kadry z wyższym wykształceniem wojskowym jest mała. Praktycznych doświadczeń bojowych kadra dowódcza nie posiada, ponieważ nie brała ona udziału w działaniach wojennych okresu drugiej wojny światowej.

Pochodzenie klasowe kadry dowódczej, zwłaszcza starszej, jest w większości burżuazyjno-obszarnicze. Będąc związana z najbardziej reakcyjnymi sferami społecznymi, wyraża oraz reprezentuje postawy reakcyjne, zwłaszcza antykomunizm, dążenie do współpracy wojskowej z NRF, NATO i zbrojenia.

W doborze kadry podoficerskiej nie stawia się specjalnych wymagań klasowo-politycznych. Wyjątek stanowią podoficerowie zawodowi, którzy dobierani są spośród elementów drobnomiasteczkańskich i reprezentują postawy polityczne zbliżone do postaw kadry oficerskiej. Jednakże wśród pozostałej kadry podoficerskiej przeważa element robotniczo-chłopski i występują postawy zbliżone do tych, jakie przejawiają się wśród ogółu żołnierzy służby zasadniczej.

Z analizy walorów moralno-bojowych oraz nastrojów politycznych żołnierzy służby zasadniczej, które są odbiciem nastrojów politycznych całego społeczeństwa wynika, że dominują wśród nich: głęboko zakorzeniony patriotyzm; duma narodowa granicząca nawet z nacjonalizmem; odwaga; dążenie do neutralizmu Danii; niechęć do współpracy wojskowej z NRF i NATO oraz do zbrojenia i tworzenia obcych baz wojskowych w Danii; niechęć do służby wojskowej i niezadowolanie z powodu długiego, zdaniem Duńczyków okresu jej trwania. Obserwuje się także przejawy unikania służby wojskowej. Poziom zdyscyplinowania żołnierzy jest ogólnie niski.

W armii duńskiej istnieje w zasadzie zakaz prowadzenia wszelkiej propagandy politycznej, lecz jest to tylko ograniczenie pozorne, sprowadzające się jedynie do zakazu działania organizacji społeczno-politycznych w wojsku. Propaganda polityczna jest właśnie jednym z elementów kształtowania postawy politycznej. Świadczy o tym

fakt, że w procesie wychowania politycznego oprócz zapoznawania z tradycją, obowiązkami patriotycznymi, zasadami reagowania na szpiegostwo, dywersję i propagandę wroga - wyjaśnia się problem przynależności Danii do NATO, współpracy z NRF, "niebezpieczeństwo komunizmu", wyższość demokracji zachodniej itp. Powyższe zagadnienia są uwzględniane również we wszelkiego rodzaju materiałach propagandowych kolportowanych wśród żołnierzy. Aparatu wojny psychologicznej w siłach zbrojnych Danii nie ma.

W n i o s k i :

- na obszarach wysp duńskich należy się liczyć z możliwością mniej skutecznego przeciwdziałania wojsk, zwłaszcza w razie zaskoczenia, w początkowym okresie operacji - z uwagi na: strukturę dowodzenia, która nie zapewni w tym okresie jednolitego, scentralizowanego dowodzenia obroną w poszczególnych rejonach wysp; brak doświadczenia praktycznego sztabów wyższych /dywizja - okręg/ w dowodzeniu posiadanych siłami i środkami; brak doświadczenia bojowego kadry dowódczej;
- w trakcie operacji, po zorganizowaniu przez przeciwnika niezbędnych sił i środków do obrony oraz włączenia ich do działań przeciwko naszym wojskom w rejonach desantowania, należy się liczyć z umiejętnym i uporczywym przeciwdziałaniem, ponieważ poziom wyszkolenia pojedynczych żołnierzy i pododdziałów w zakresie obrony rejonów i obiektów przybrzeżnych oraz walki z desantem powietrznym i morskim jest stosunkowo dobry;
- istnieje możliwość skutecznego dezorganizowania systemu obrony nieprzyjaciela na poszczególnych wyspach przez osłabianie woli walki i oporu żołnierzy za pomocą naszej propagandy specjalnej, zwłaszcza w początkowym okresie operacji, z uwagi na panujące wśród żołnierzy nastroje pacyfizmu, neutralizmu, niechęci do NATO i współpracy wojskowej z NRF;
- na obszarach wysp siły zbrojne Danii nie będą stosować środków i form przeciwdziałania propagandowego w stosunku do naszych wojsk ze względu na to, że nie mają rozwiniętego systemu wojny psychologicznej.

3. Uwagi dotyczące treści oddziaływania politycznego na wojska NRF i Danii w ramach stosowania propagandy specjalnej podczas operacji.

W całokształcie ogólnych przedsięwzięć zabezpieczenia politycznego operacji należy równocześnie z jej rozpoczęciem rozwinąć wszech -

- stronne oddziaływanie psychologiczno-propagandowe na wojska NRF i Danii. W treści tego oddziaływania należy akcentować szczególnie:
- fałsz propagandy imperialistycznej przedstawiającej nasze wojska i sojuszników oraz ich działania bojowe jako agresywne, skierowane przeciwko wolności, własności i religii;
 - agresywną rolę NATO i imperializmu zachodnio-niemieckiego w toczącej się wojnie oraz zgubne, antynarodowe skutki polityki rządów NRF i Danii;
 - nasze internacjonalistyczne i humanitarne cele walki, wyrażające się w dążeniu do wyzwolenia społecznego tych narodów spod wpływów imperializmu - źródła zbrojeń, niepokoju i wojen w Europie, podkreślając szczególnie nasze dążenie do stworzenia wolnych, demokratycznych, zjednoczonych Niemiec oraz wolnej, niepodległej i neutralnej Danii;
 - nasz stosunek do własności prywatnej, religii, pamiątek historycznych i kulturalnych tych narodów;
 - reakcyjną i antynarodową postawę oficerów, głównie starszych, związanych klasowo i politycznie z imperializmem i antynarodową polityką rządów w tych krajach, dla których wykorzystują ofiarę krwi i życia prostego żołnierza;
 - hańbę hitlerowskiej przeszłości niektórych oficerów starszych NRF - byłych zbrodniarzy wojennych zajmujących czołowe stanowiska w Bundeswehrze i współdowodzących wojskami duńskimi w ramach wspólnego dowództwa NATO, dążących do odwetu za poniesione porażki i niespełnione marzenia podboju narodów oraz wykorzystujących do realizacji swych niskich celów ofiarę krwi niemieckiego i duńskiego żołnierza;
 - szkodliwe i antynarodowe skutki oporu żołnierzy NRF i Danii w tej wojnie oraz celowość i korzyści zaprzestania walki;
 - obowiązek zaprzestania oporu i walki, wynikający z rozsądku politycznego, poczucia patriotyzmu i internacjonalizmu w przełomowych, decydujących dziejach narodu;
 - sposoby postępowania żołnierzy i grup żołnierzy, wyrażających chęć zaprzestania walki, nasz stosunek do nich i gwarancje dotyczące ich uprawnień.

W celu zapewnienia maksymalnej skuteczności własnej propagandy specjalnej należy przyjąć zasadę, by nadawcą określonej treści propagandowej były nie tylko władze naszych wojsk i dowództwo Sił Zbrojnych Paktu Warszawskiego, lecz również - w miarę pos-

Bibliografia:

1. Biuletyn Informacyjny Zarządu Propagandy GZP WF nr 15/259 z lipca 1964 r. p.t. "Charakterystyka polityczno-społeczno-wojskowa Danii".
2. Biuletyn Informacyjny Zarządu Propagandy GZP WF nr 23/267/ z listopada 1964 r. p.t. "Polonia Zagraniczna".
3. Wyd. MON 1965 r. "Problemy wojny psychologicznej Bundeswehry" str. 1-95.
4. Biuletyn nr 1/16 GZP WF Oddział Propagandy Specjalnej p.t. "Zadania i szkolenie oficerów młodzieżowych w Bundeswehrze".
5. Opracowanie informacyjne Oddziału Propagandy Specjalnej GZP WF p.t. "Niemcy północne Szlezwig-Holsztyn, Dolna Saksonia - dane demograficzno-społeczne".
6. K. Ochocki, wyd. MON 1954 r. p.t. "Podstawy ideologiczne wychowania Bundeswehry".
7. Opracowanie informacyjne Oddziału Propagandy Specjalnej GZP WF p.t. "O stanie moralno-politycznym i wartości bojowej związków taktycznych i oddziałów 1 KA /NRF/".
8. Opracowanie informacyjne Oddziału Propagandy Specjalnej GZP WF zawierające tłumaczenie artykułów:
 - G. BOHC "Wychowanie na wypadek kiedy istnieje zagrożenie".
 - W. TITER von SCHRAMM "Bundeswehra a tradycja".
 - Wehr und Heimat nr 1 styczeń 1960 r. "Dlaczego obrona psychologiczna".
9. Biuletyn Informacyjny GZP WF nr 22/290 z września 1965 r. p.t. "Ideologiczno-polityczne przygotowania wojenne NRF",
10. *Dowództwo wojskowe* ~~...~~ *polka*
Wyk. w 15 egz. ... jego interpretacja
Egz. nr 1-15-BT
Wyk. Wasil, ppłk
Druk JD, dn. 29.7.66r. Wz. 6.64.6877
nr ks. 02206/WW.

UWAGA: Przewidywane dla Oddziału Politycznego zadania i czynności w okresie pokojowym mogą być wykonane przez oficerów wyznaczonych na poszczególne zadania w planach mobilizacyjnych z obowiązkami etatowymi okresu pokojowego i w czasie okresowego powołania ich na przeszkolenie w ramach Oddziału Politycznego grupy operacyjnej.

<p>W okresie bezpośredniego przygotowania do operacji /podczas bezpośredniego przygotowania do operacji/</p> <p>ROZDZIAŁOWE CZYNNOŚCI</p> <p>W KRĘSIE WOJNY</p> <p>ROZDZIAŁOWE CZYNNOŚCI</p>	<p>W okresie bezpośredniego przygotowania do operacji /podczas bezpośredniego przygotowania do operacji/</p> <p>ROZDZIAŁOWE CZYNNOŚCI</p> <p>W KRĘSIE WOJNY</p> <p>ROZDZIAŁOWE CZYNNOŚCI</p>	<p>W okresie bezpośredniego przygotowania do operacji /podczas bezpośredniego przygotowania do operacji/</p> <p>ROZDZIAŁOWE CZYNNOŚCI</p> <p>W KRĘSIE WOJNY</p> <p>ROZDZIAŁOWE CZYNNOŚCI</p>	<p>W okresie bezpośredniego przygotowania do operacji /podczas bezpośredniego przygotowania do operacji/</p> <p>ROZDZIAŁOWE CZYNNOŚCI</p> <p>W KRĘSIE WOJNY</p> <p>ROZDZIAŁOWE CZYNNOŚCI</p>
---	---	---	---

<p>W okresie bezpośredniego przygotowania do operacji /podczas bezpośredniego przygotowania do operacji/</p> <p>ROZDZIAŁOWE CZYNNOŚCI</p> <p>W KRĘSIE WOJNY</p> <p>ROZDZIAŁOWE CZYNNOŚCI</p>	<p>W okresie bezpośredniego przygotowania do operacji /podczas bezpośredniego przygotowania do operacji/</p> <p>ROZDZIAŁOWE CZYNNOŚCI</p> <p>W KRĘSIE WOJNY</p> <p>ROZDZIAŁOWE CZYNNOŚCI</p>	<p>W okresie bezpośredniego przygotowania do operacji /podczas bezpośredniego przygotowania do operacji/</p> <p>ROZDZIAŁOWE CZYNNOŚCI</p> <p>W KRĘSIE WOJNY</p> <p>ROZDZIAŁOWE CZYNNOŚCI</p>	<p>W okresie bezpośredniego przygotowania do operacji /podczas bezpośredniego przygotowania do operacji/</p> <p>ROZDZIAŁOWE CZYNNOŚCI</p> <p>W KRĘSIE WOJNY</p> <p>ROZDZIAŁOWE CZYNNOŚCI</p>
---	---	---	---

<p>W okresie bezpośredniego przygotowania do operacji /podczas bezpośredniego przygotowania do operacji/</p> <p>ROZDZIAŁOWE CZYNNOŚCI</p> <p>W KRĘSIE WOJNY</p> <p>ROZDZIAŁOWE CZYNNOŚCI</p>	<p>W okresie bezpośredniego przygotowania do operacji /podczas bezpośredniego przygotowania do operacji/</p> <p>ROZDZIAŁOWE CZYNNOŚCI</p> <p>W KRĘSIE WOJNY</p> <p>ROZDZIAŁOWE CZYNNOŚCI</p>	<p>W okresie bezpośredniego przygotowania do operacji /podczas bezpośredniego przygotowania do operacji/</p> <p>ROZDZIAŁOWE CZYNNOŚCI</p> <p>W KRĘSIE WOJNY</p> <p>ROZDZIAŁOWE CZYNNOŚCI</p>	<p>W okresie bezpośredniego przygotowania do operacji /podczas bezpośredniego przygotowania do operacji/</p> <p>ROZDZIAŁOWE CZYNNOŚCI</p> <p>W KRĘSIE WOJNY</p> <p>ROZDZIAŁOWE CZYNNOŚCI</p>
---	---	---	---

ppk mgr Stanisław WASIL

ORANOWAŁ